

Miedzynarodowy Rezerwat Biosfery „Karpaty Wschodnie”
został powołany przez UNESCO w 1992 roku. Początkowo obejmował przygraniczne obszary chronione Polski i Słowacji, a od 1998 r. również Ukrainy.

Jej obszar tworzą:

- po stronie polskiej – Bieszczadzki Park Narodowy oraz Parki Krajobrazowe Doliny Sanu i Cieszańsko-Wetliński
- po słowackiej – Park Narodowy „Pononie”
- po ukraińskiej – Łiszkiński Park Narodowy i Nadsiański Park Krajobrazowy.

Aktualnie powierzchnia Miedzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie” wynosi ponad 211 ha i wyróżnia się wyjątkowymi walorami przyrodniczymi i kulturowymi.

„Przyroda w sąsiedztwie – polsko-słowacka współpraca przygranicznych parków narodowych” – inicjatywa edukacji, promocji i ochrony przyrody Karpat Wschodnich.

Partner wiodący: Bieszczadzki Park Narodowy.
Partner projektu: „Nasze Polonie”

Przyroda na wyciągnięcie ręki

Príroda na dosah ruky

Wokół Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej urządzono ogródek botaniczny, w którym rośliny rozlokowano według siedlisk i funkcji, wydzielając dla nich sektory.

V okolí Terénnej stanice environmentálneho vzdelávania bola zriadená botanická záhrada, v ktorej boli rastliny rozdelené podľa biotopov a funkcií, rozčlenené do sektorov.

1. W tej grupie znajdujemy gatunki wpisujące się w dawne wierzenia, symbolikę i obrzędowość. Sadzone były przy cerkwiach (smotrzawa) i kapliczkach (oman wielki, chaber miękkowłosa), na omentarzach (barwinek, narcyz, przebiśnieg).
2. Wśród dzikich roślin użytkowych występują gatunki sadzone w dawnych ogródkach i dziczejacie: rudbeckia, kosaciec, wiewiórnica. Ale jest tu też sporo taksonów przyrodniczo-dziko-wieczorniki. Ale jest tu też sporo taksonów przyrodniczo-dziko-rosnących i często zbieranych do celów leczniczych – np. żywostyl cykorii.
3. Chodnik wiedzie przez „kości wiedzy”, w których znajdziemy odciski tropów zwierzęcych na drewnie jodowym. Czym różni się trop wilka lub ryśa od śladów psa? Jak rozpoznać, że w pobliżu jest niedźwiedź? Warto tu zwrócić uwagę na wielkość śladu, kształt stopy i rozkład palców.
4. Kwaterna gatunków leśnych i zarolowanych pozwala zapoznać się z wybranymi krzewami i drzewami, a także z roślinami leśnego runa. Występuje tu między innymi cis, jarząb, czerechcha, kruszczyca, trzmielina, wawrzynka, głóg i dzika róża. Wśród roślin runa znajdziemy: lepiężnik, dąbrowkę, żarnopłon czy śnieżyce.
5. W oczku wodnym znajdziemy gatunki pływające i zanurzone: irysowate, rzęź, rzęsa, a wokół niego występują rośliny nadbrzeżne (pałka, kosaciec, skrzyp, tojeść) i bagno (knieć, kozłek, bodziec, czystek).
6. Rośliny łąkowe to obszerna grupa roślin. Z siedlisk świeżych (stosunkowo suchych) występują tu: biedrzyce, bodziszki, chabry, dzwonki, jastruna, mieczyk. Nie brakuje też przedstawicieli łąk wilgotnych, np.: knieć błotna, czarczyk łąkowy czy rdzest wężownik.
7. Tylnemu wejściu do budynku towarzyszą paprocie. Wietlice i nercowice to gatunki pospolicie występujące we wszystkich tujejszych lasach, nierzadko pojawiające się też na polanach i poloninach. Paprotniki są typowe dla stromych i kamienistych stoków jaworzynowych. Z kolei piropuzznik stosi to gatunek łągowy, występujący w otoczynie karpackiej, wzdłuż górskich potoków.
8. Rośliny polni i pastwisk to na ogół gatunki światłolubne, wśród których znajdziemy barwnie kwitnące rośliny niskodarmowe takie jak: goździk skupiony, jastrzębiec pomarańczowy i jastrzębiec kosmacek, macierzanka, krzyżownica. Nie brak tu również roślin wyższych, mięciami wchodzących w las, takich jak goryczka trojeściowa czy wierzbówka kipyrcza.
9. Poloniny reprezentowane są przez gatunki alpejskie (goździk kartuzek skalny, grosienicznik, jednogłównik, pięciornik złoty) i subalpejskie, takie jak porzeczka skalna, ciemięczyca biała, fiołek dacki czy pszeniec Herbicha. Znajdziemy wśród nich rośliny wschodniokarpackie, np. smięk górski, pszenica białego, wężymonda górskiego czy gromek wschodniokarpacki.
10. Kwaterna sensoryczna skupia gatunki silnie oddziałujące na różne zmysły. To rośliny o ciekawym smaku i zapachu, jak również charakterystyczne w dotyku, nierzadko wykorzystywane w dawnej i współczesnej kuchni. Należy do nich między innymi mięta, kminek czy lebiodka. Ale warto wiedzieć, że lista dziko występujących roślin, które dawniej stosowano do celów spożywczych, jest bardzo długa i obejmuje kilkadziesiąt gatunków.

1. Gatunki o znaczeniu kulturowym
2. Rośliny przydomowe i przydrożne
3. Tropy wielkich drapieżników bieszczadzkich
4. Rośliny leśne i zarolowane
5. Łąki mokre, szuwały i ziołorośla
6. Rośliny łąkowe regla i pogórza
7. Paprocie lasów i polonin
8. Gatunki polni i pastwisk
9. Wysokogórskie rośliny polonin
10. Kolekcja sensoryczna

1. Druhy kulturowo-wyznawcze
2. Rastliny užitkové rastúce pri stavbách a cestách
3. Stopy veľkých šelém Bieszczad
4. Rastliny lesov a krovinných podrastov
5. Mokré lúky, mokrade a vysokohorské spoločenstvá
6. Lúčne rastliny horské a podhorské
7. Paprade lesov a lúk
8. Druhy pasienok a poli
9. Vysokohorské rastliny lúk
10. Zberka zmyslová

Przestrzegaj zasad, jesteś na terenie parku narodowego.

Szczegółowy regulamin dostępny jest w punktach informacyjno-kasowych BdpN oraz na stronie www.bdpn.pl

www.bdpn.pl

Przyroda na wyciągnięcie ręki

Príroda na dosah ruky

Wokół Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej urządzono ogródek botaniczny, w którym rośliny rozlokowano według siedlisk i funkcji, wydzielając dla nich sektory.

V okolí Terénnej stanice environmentálneho vzdelávania bola zriadená botanická záhrada, v ktorej boli rastliny rozdelené podľa biotopov a funkcií, rozčlenené do sektorov.

1. W tej grupie znajdujemy gatunki wpisujące się w dawne wierzenia, symbolikę i obrzędowość. Sadzone były przy cerkwiach (smotrzawa) i kapliczkach (oman wielki, chaber miękkowłosa), na omentarzach (barwinek, narcyz, przebiśnieg).
2. Wśród dzikich roślin użytkowych występują gatunki sadzone w dawnych ogródkach i dziczejacie: rudbeckia, kosaciec, wiewiórnica. Ale jest tu też sporo taksonów przyrodniczo-dziko-wieczorniki. Ale jest tu też sporo taksonów przyrodniczo-dziko-rosnących i często zbieranych do celów leczniczych – np. żywostyl cykorii.
3. Chodnik wiedzie przez „kości wiedzy”, w których znajdziemy odciski tropów zwierzęcych na drewnie jodowym. Czym różni się trop wilka lub ryśa od śladów psa? Jak rozpoznać, że w pobliżu jest niedźwiedź? Warto tu zwrócić uwagę na wielkość śladu, kształt stopy i rozkład palców.
4. Kwaterna gatunków leśnych i zarolowanych pozwala zapoznać się z wybranymi krzewami i drzewami, a także z roślinami leśnego runa. Występuje tu między innymi cis, jarząb, czerechcha, kruszczyca, trzmielina, wawrzynka, głóg i dzika róża. Wśród roślin runa znajdziemy: lepiężnik, dąbrowkę, żarnopłon czy śnieżyce.
5. W oczku wodnym znajdziemy gatunki pływające i zanurzone: irysowate, rzęź, rzęsa, a wokół niego występują rośliny nadbrzeżne (pałka, kosaciec, skrzyp, tojeść) i bagno (knieć, kozłek, bodziec, czystek).
6. Rośliny łąkowe to obszerna grupa roślin. Z siedlisk świeżych (stosunkowo suchych) występują tu: biedrzyce, bodziszki, chabry, dzwonki, jastruna, mieczyk. Nie brakuje też przedstawicieli łąk wilgotnych, np.: knieć błotna, czarczyk łąkowy czy rdzest wężownik.
7. Tylnemu wejściu do budynku towarzyszą paprocie. Wietlice i nercowice to gatunki pospolicie występujące we wszystkich tujejszych lasach, nierzadko pojawiające się też na polanach i poloninach. Paprotniki są typowe dla stromych i kamienistych stoków jaworzynowych. Z kolei piropuzznik stosi to gatunek łągowy, występujący w otoczynie karpackiej, wzdłuż górskich potoków.
8. Rośliny polni i pastwisk to na ogół gatunki światłolubne, wśród których znajdziemy barwnie kwitnące rośliny niskodarmowe takie jak: goździk skupiony, jastrzębiec pomarańczowy i jastrzębiec kosmacek, macierzanka, krzyżownica. Nie brak tu również roślin wyższych, mięciami wchodzących w las, takich jak goryczka trojeściowa czy wierzbówka kipyrcza.
9. Poloniny reprezentowane są przez gatunki alpejskie (goździk kartuzek skalny, grosienicznik, jednogłównik, pięciornik złoty) i subalpejskie, takie jak porzeczka skalna, ciemięczyca biała, fiołek dacki czy pszeniec Herbicha. Znajdziemy wśród nich rośliny wschodniokarpackie, np. smięk górski, pszenica białego, wężymonda górskiego czy gromek wschodniokarpacki.
10. Kwaterna sensoryczna skupia gatunki silnie oddziałujące na różne zmysły. To rośliny o ciekawym smaku i zapachu, jak również charakterystyczne w dotyku, nierzadko wykorzystywane w dawnej i współczesnej kuchni. Należy do nich między innymi mięta, kminek czy lebiodka. Ale warto wiedzieć, że lista dziko występujących roślin, które dawniej stosowano do celów spożywczych, jest bardzo długa i obejmuje kilkadziesiąt gatunków.

1. Gatunki o znaczeniu kulturowym
2. Rośliny przydomowe i przydrożne
3. Tropy wielkich drapieżników bieszczadzkich
4. Rośliny leśne i zarolowane
5. Łąki mokre, szuwały i ziołorośla
6. Rośliny łąkowe regla i pogórza
7. Paprocie lasów i polonin
8. Gatunki polni i pastwisk
9. Wysokogórskie rośliny polonin
10. Kolekcja sensoryczna

1. Druhy kulturowo-wyznawcze
2. Rastliny užitkové rastúce pri stavbách a cestách
3. Stopy veľkých šelém Bieszczad
4. Rastliny lesov a krovinných podrastov
5. Mokré lúky, mokrade a vysokohorské spoločenstvá
6. Lúčne rastliny horské a podhorské
7. Paprade lesov a lúk
8. Druhy pasienok a poli
9. Vysokohorské rastliny lúk
10. Zberka zmyslová

Przestrzegaj zasad, jesteś na terenie parku narodowego.

Szczegółowy regulamin dostępny jest w punktach informacyjno-kasowych BdpN oraz na stronie www.bdpn.pl

www.bdpn.pl

Przyroda na wyciągnięcie ręki

Príroda na dosah ruky

Wokół Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej urządzono ogródek botaniczny, w którym rośliny rozlokowano według siedlisk i funkcji, wydzielając dla nich sektory.

V okolí Terénnej stanice environmentálneho vzdelávania bola zriadená botanická záhrada, v ktorej boli rastliny rozdelené podľa biotopov a funkcií, rozčlenené do sektorov.

1. W tej grupie znajdujemy gatunki wpisujące się w dawne wierzenia, symbolikę i obrzędowość. Sadzone były przy cerkwiach (smotrzawa) i kapliczkach (oman wielki, chaber miękkowłosa), na omentarzach (barwinek, narcyz, przebiśnieg).
2. Wśród dzikich roślin użytkowych występują gatunki sadzone w dawnych ogródkach i dziczejacie: rudbeckia, kosaciec, wiewiórnica. Ale jest tu też sporo taksonów przyrodniczo-dziko-wieczorniki. Ale jest tu też sporo taksonów przyrodniczo-dziko-rosnących i często zbieranych do celów leczniczych – np. żywostyl cykorii.
3. Chodnik wiedzie przez „kości wiedzy”, w których znajdziemy odciski tropów zwierzęcych na drewnie jodowym. Czym różni się trop wilka lub ryśa od śladów psa? Jak rozpoznać, że w pobliżu jest niedźwiedź? Warto tu zwrócić uwagę na wielkość śladu, kształt stopy i rozkład palców.
4. Kwaterna gatunków leśnych i zarolowanych pozwala zapoznać się z wybranymi krzewami i drzewami, a także z roślinami leśnego runa. Występuje tu między innymi cis, jarząb, czerechcha, kruszczyca, trzmielina, wawrzynka, głóg i dzika róża. Wśród roślin runa znajdziemy: lepiężnik, dąbrowkę, żarnopłon czy śnieżyce.
5. W oczku wodnym znajdziemy gatunki pływające i zanurzone: irysowate, rzęź, rzęsa, a wokół niego występują rośliny nadbrzeżne (pałka, kosaciec, skrzyp, tojeść) i bagno (knieć, kozłek, bodziec, czystek).
6. Rośliny łąkowe to obszerna grupa roślin. Z siedlisk świeżych (stosunkowo suchych) występują tu: biedrzyce, bodziszki, chabry, dzwonki, jastruna, mieczyk. Nie brakuje też przedstawicieli łąk wilgotnych, np.: knieć błotna, czarczyk łąkowy czy rdzest wężownik.
7. Tylnemu wejściu do budynku towarzyszą paprocie. Wietlice i nercowice to gatunki pospolicie występujące we wszystkich tujejszych lasach, nierzadko pojawiające się też na polanach i poloninach. Paprotniki są typowe dla stromych i kamienistych stoków jaworzynowych. Z kolei piropuzznik stosi to gatunek łągowy, występujący w otoczynie karpackiej, wzdłuż górskich potoków.
8. Rośliny polni i pastwisk to na ogół gatunki światłolubne, wśród których znajdziemy barwnie kwitnące rośliny niskodarmowe takie jak: goździk skupiony, jastrzębiec pomarańczowy i jastrzębiec kosmacek, macierzanka, krzyżownica. Nie brak tu również roślin wyższych, mięciami wchodzących w las, takich jak goryczka trojeściowa czy wierzbówka kipyrcza.
9. Poloniny reprezentowane są przez gatunki alpejskie (goździk kartuzek skalny, grosienicznik, jednogłównik, pięciornik złoty) i subalpejskie, takie jak porzeczka skalna, ciemięczyca biała, fiołek dacki czy pszeniec Herbicha. Znajdziemy wśród nich rośliny wschodniokarpackie, np. smięk górski, pszenica białego, wężymonda górskiego czy gromek wschodniokarpacki.
10. Kwaterna sensoryczna skupia gatunki silnie oddziałujące na różne zmysły. To rośliny o ciekawym smaku i zapachu, jak również charakterystyczne w dotyku, nierzadko wykorzystywane w dawnej i współczesnej kuchni. Należy do nich między innymi mięta, kminek czy lebiodka. Ale warto wiedzieć, że lista dziko występujących roślin, które dawniej stosowano do celów spożywczych, jest bardzo długa i obejmuje kilkadziesiąt gatunków.

1. Gatunki o znaczeniu kulturowym
2. Rośliny przydomowe i przydrożne
3. Tropy wielkich drapieżników bieszczadzkich
4. Rośliny leśne i zarolowane
5. Łąki mokre, szuwały i ziołorośla
6. Rośliny łąkowe regla i pogórza
7. Paprocie lasów i polonin
8. Gatunki polni i pastwisk
9. Wysokogórskie rośliny polonin
10. Kolekcja sensoryczna

1. Druhy kulturowo-wyznawcze
2. Rastliny užitkové rastúce pri stavbách a cestách
3. Stopy veľkých šelém Bieszczad
4. Rastliny lesov a krovinných podrastov
5. Mokré lúky, mokrade a vysokohorské spoločenstvá
6. Lúčne rastliny horské a podhorské
7. Paprade lesov a lúk
8. Druhy pasienok a poli
9. Vysokohorské rastliny lúk
10. Zberka zmyslová

Przestrzegaj zasad, jesteś na terenie parku narodowego.

Szczegółowy regulamin dostępny jest w punktach informacyjno-kasowych BdpN oraz na stronie www.bdpn.pl

www.bdpn.pl

Przyroda na wyciągnięcie ręki Príroda na dosah ruky

Wokół Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej urządzono ogródek botaniczny, w którym rośliny rozlokowano według siedlisk i funkcji, wydzielaając dla nich sektory:

V okolí Terénnej stanice environmentálneho vzdelávania bola zriadená botanická záhrada, v ktorej boli rastliny rozdelené podľa biotopov a funkcií, rozčlenené do sektorov:

1. Gatunki o znaczeniu kulturowym
2. Rośliny przydomowe i przydrożne
3. Tropki wielkich drapieżników bieszczadzkich
4. Rośliny leśne i zaroślowe
5. Łąki mokre, szuwary i ziołorośla
6. Rośliny łąkowe regla i pogórza
7. Paprocie lasów i połonin
8. Gatunki polan i pastwisk
9. Wysokogórskie rośliny połonin
10. Kolekcja sensoryczna

1. Druhy kultúrneho významu
2. Rastliny úžitkové rastúce pri stavbách a cestách
3. Stopy veľkých šeliem Bieszczad
4. Rastliny lesov a krovinatých podrastov
5. Mokré lúky, mokrade a vysokobylinné spoločenstvá
6. Lúčne rastliny horské a podhorské
7. Paprade lesov a lúk
8. Druhy pasienok a polí
9. Vysokohorské rastliny lúk
10. Zbierka zmyslová

Przestrzegaj zasad, jesteś na terenie parku narodowego.

Szczegółowy regulamin dostępny jest w punktach informacyjno-kasowych BdPN oraz na stronie www.bdpn.pl

Smotrzawa cikasata Chaber miękkiolus

Kosaćca tyberyjaki Wierzbok śnieżny

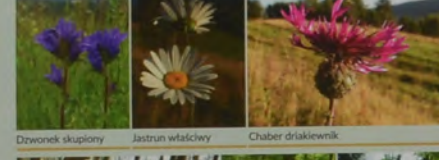
Trop ryśka Trop wilka

Wawrzynek wilczyko Tarnina i dółka róża

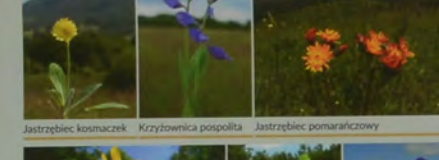
Rdestnica wodna Knieć błotna

Dzwonek szklany Chaber drakiewnik

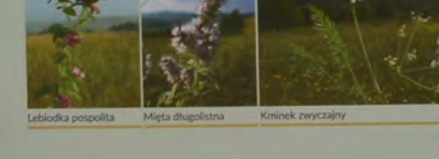
Paprotnik koczysty Wietlica samcza

Jastrzębiec kosmaczek Jastrzębiec pomarańczowy

Arnika górską Fiołek dacki

Lebidka pospolita Mięta długolistna

1. W tej grupie znajdujemy gatunki wpisujące się w dawne wierzenia, symbolikę i obrzędowość. Sadzone były przy cerkwiach (smotrzawa) i kapliczkach (oman wielki, chaber miękkiolus), na cmentarzach (barwinek, narcyz, przebiśnieg).

2. Wśród dzikich roślin użytkowych występują gatunki sadzone w dawnych ogródkach i dziczejące: rudbekie, kosaćce, wierzbniki. Ale jest tu też sporo taksonów przydrożnych - dziko rosnących i często zbieranych do celów leczniczych - np. żywokost i cykorja.

3. Chodnik wiedzie przez „kostki wiedzy”, w których znajdziemy odciski tropów zwierzęcych na drewnie jodłowym. Czym różni się trop wilka lub ryśa od śladów psa? Jak rozpoznać, że w pobliżu jest niedźwiedź? Warto tu zwrócić uwagę na wielkość śladu, kształt stopy i rozkład palców.

4. Kwaterna gatunków leśnych i zaroślowych pozwala zapoznać się z wybranymi krzewami i drzewami, a także z roślinami leśnego runa. Występuje tu między innymi cis, jarząb, czeremcha, kruszyna, trzmielina, wawrzynek, głóg i dzika róża. Wśród roślin runa znajdziemy: lepieńnik, dąbrówkę, ziarnopłon czy śnieżyćkę.

5. W oczku wodnym znajdziemy gatunki pływające i zanurzone (rdestnica, rzęśl, rzęsa), a wokół niego występują rośliny nadbrzeżne (pałka, kosaćca, skrzyp, tojeść) i bagienne (knieć, kozłek, bodziszek, czyściec).

6. Rośliny łąkowe to obszerna grupa roślin. Z siedlisk świeżych (stosunkowo suchych) występują tu: biedrzyce, bodziszki, chabry, dzwonki, jastrun, mieczyki. Nie brakuje też przedstawicieli łąk wilgotnych, np.: knieć błotna, czarcikę łąkowy czy rdest wężownik.

7. Tylnemu wejściu do budynku towarzyszą paprocie. Wietlice i nercznice to gatunki pospolite występujące we wszystkich tutejszych lasach, nierzadko pojawiające się też na polanach i połoninach. Paprotniki są typowe dla stromych i kamienistych stoków jaworzynowych. Z kolei pióropusznik strusi to gatunek łąkowy, występujący w olszynie karpackiej, wzdłuż górskich potoków.

8. Rośliny polan i pastwisk to na ogół gatunki światłolubne, wśród których znajdziemy barwnie kwitnące rośliny niskodarniowe takie jak: goździk skupiony, jastrzębiec pomarańczowy i jastrzębiec kosmaczek, macierzanka, krzyżownica. Nie brak tu również roślin wyższych, miejscami wchodzących w las, takich jak goryczka trojeściowa czy wierzbówka koprzyca.

9. Połoniny reprezentowane są przez gatunki alpejskie (goździk kartuzek skalny, prosienicznik jednogłówny, pięciornik złoty) i subalpejskie, takie jak: porzeczka skalna, ciemiężca biała, fiołek dacki czy pszeniec Herbicha. Znajdziemy wśród nich rośliny wschodniokarpackie, np. arnikę górską, pszenicę białego, wężymorda górskiego czy groszek wschodniokarpacki.

10. Kwaterna sensoryczna skupia gatunki silnie oddziałujące na różne zmysły. To rośliny o ciekawym smaku i zapachu, jak również charakterystyczne w dotyku, nierzadko wykorzystywane w dawnej i współczesnej kuchni. Należy do nich między innymi mięta, kminek czy lebidka. Ale warto wiedzieć, że lista dziko występujących roślin, które dawniej stosowano do celów spożywczych, jest bardzo długa i obejmuje kilkaset gatunków.

Przyroda na wyciągnięcie ręki Príroda na dosah ruky

Wokół Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej urządzono ogródek botaniczny, w którym rośliny rozlokowano według siedlisk i funkcji, wydzielając dla nich sektory:

V okoli Terénnej stanice environmentálneho vzdelávania bola zriadená botanická záhrada, v ktorej boli rastliny rozdelené podľa biotopov a funkcií, rozčlenené do sektorov:

1. Gatunki o znaczeniu kulturowym
2. Rośliny przydomowe i przydrożne
3. Tropy wielkich drapieżników bieszczadzkich
4. Rośliny leśne i zaroślowe
5. Łąki mokre, szuwały i ziołorośla
6. Rośliny łąkowe regla i pogórza
7. Paprocie lasów i połonin
8. Gatunki polan i pastwisk
9. Wysokogórskie rośliny połonin
10. Kolekcja sensoryczna

1. Druhy kultúrneho významu
2. Rastliny úžitkové rastúce pri stavbách a cestách
3. Stopy veľkých šelmiem Bieszczad
4. Rastliny lesov a krovinatých podrastov
5. Mokré lúky, mokrade a vysokobylinné spoločenstvá
6. Lúčne rastliny horské a podhorské
7. Paprade lesov a lúk
8. Druhy pasienok a polí
9. Vysokohorské rastliny lúk
10. Zbierka zmyslová

Przestrzegaj zasad, jesteś na terenie parku narodowego.

Szczegółowy regulamin dostępny jest w punktach informacyjno-kasowych BdPN oraz na stronie www.bdpn.pl

Galanthus nivalis Teleskia speciosa Centaurea mollis

Iris sibirica Rudbeckia laciniata Hesperis matronalis

Lynx lynx Canis lupus Ursus arctos

Taxus baccata Prunus padus Rosa canina

Potamogeton natans Callitriche polymorpha Lemna minor

Pimpinella major Geranium pratense Centaurea jacea

Athyrium filix-femina A. distentifolium Dryopteris filix-mas

Hieracium pilosella Polygala vulgaris Hieracium aurantiacum

Arnica montana Ribes petraeum Viola dacica

Origanum vulgare Mentha longifolia Carum carvi

1. V tejto skupine sa nachádzajú druhy súvisiace so symbolikou, dávnymi rituálmi. Vysádzané boli pri chrámoch (*Teleskia speciosa*) i kaplnkách (*Inula helenium*, *Centaurea mollis*), na cintorinoch (zemelez *Vinca minor*, narcis *Narcissus poeticus*, sneženka *Galanthus nivalis*).

2. Medzi voľne rastúcimi úžitkovými rastlinami sa nachádzajú druhy vysádzané v starých záhradách a na poliach: rudbekia (*Rudbeckia laciniata*), kosatec (*Iris sibirica*), večernica (*Hesperis matronalis*). Ale je tu tiež niekoľko druhov rastúcich pri cestách – divo rastúcich a často zbieraných na liečebné účely, napríklad kostihoj (*Symphytum officinale*) a čakanka (*Cichorium intybus*).

3. Chodník vedie cez „vedomostné kocky”, v ktorých nájdeme prierezy drevín s odtlačkami stóp živočíchov: *Lynx lynx*, *Canis lupus*, *Ursus arctos*.

4. Lesná zbierka umožňuje zoznámiť sa s druhmi lesného porastu, podrastu a bylinoého krytu. Nachádzajú sa tu dreviny, ako napríklad tis *Taxus baccata* a jarabina *Sorbus aucuparia*, tiež kry, napríklad čerešňa *Prunus padus*, krušina *Frangula alnus*, ruža *Rosa canina* šípová. Medzi rastlinami bylinoého krytu sú: *Petasites albus*, *Ajuga reptans*, *Ficaria verna*, *Leucanthemum vulgare*.

5. V záhradnom rybníku nájdeme druhy plávajúce i ponorené (*Potamogeton natans*, *Callitriche polymorpha*, *Lemna minor*) a vókol neho sa nachádzajú rastliny pobrežné (pálka *Typha latifolia*, kosatec *Iris pseudacorus*, praslička *Equisetum telmateia*, *Lysimachia nummularia*) i bahenne (*Caltha palustris*, *Valeriana officinalis*, *Geranium palustre*, *Stachys palustris*).

6. Lúčne rastliny tvoria veľkú skupinu rastlín. Z lúčnych biotopov (relatívne suchých) sa tu nachádzajú: *Pimpinella major*, *Geranium pratense*, *Centaurea jacea*, *Campanula patula*, *Leucanthemum vulgare*, *Gladiolus imbricatus*. Nechýbajú tu tiež vyššie rastliny, napríklad *Caltha palustris*, *Succisa pratensis*, *Polygonum bistorta*.

7. Zadnú časť budovy sprevádzajú papradové druhy: *Athyrium filix-femina*, *A. distentifolium*, *Dryopteris filix-mas*, *Dryopteris carthusiana*, *Polystichum aculeatum*, *Matteuccia struthiopteris*.

8. Rastliny pasienok a polí – sú to svetlomilné druhy, medzi ktorými nájdeme pestrofarebné kvitnúce nízkorastúce rastliny *Dianthus compactus*, *Hieracium aurantiacum*, *Hieracium pilosella*, *Thymus pulegioides*, *Polygala vulgaris*. Nechýbajú tu tiež vyššie rastliny, miestami prechádzajúce do lesa, ako *Gentiana asclepiadea*, *Epilobium angustifolium*.

9. Poloniny sú reprezentované prostredníctvom druhov alpských (*Dianthus carthusianorum* ssp. *saxigenus*, *Hypochaeris uniflora*, *Potentilla aurea*) a subalpských, takých ako: *Veratrum album*, *Viola dacica*, *Melampyrum herbicium*. Medzi nimi nájdeme východokarpatské druhy, napríklad *Arnica montana*, *Melampyrum saxosum*, *Scorzonera rosea*, *Lathyrus laevigatus*, *Viola dacica*.

10. Zbierka zmyslová/senzitívna zahŕňa druhy pôsobiace na zmysly, ktoré často intenzívne voňajú a používajú sa v kuchyni, napríklad oregano *Origanum vulgare*, mäta *Mentha longifolia*, kmín *Carum carvi*.

BIESZC
MODOWY
Włoszczowski

7

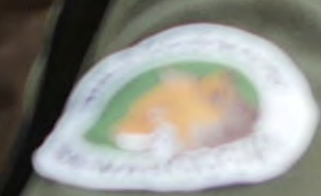

Buk zwyczajny
(Hviezdoska)

Interreg
Polska-Słowacja
EUROREGION KARPACIA

Wilk
(*Canis lupus*)

Długość ciała 100–130 cm
Masa ciała 30–60 kg
Na wolności żyje ok. 12–16 lat

To drapieżnik z rodziny psowatych, żyjący w grupach rodzinnych zwanych watahami o złożonej strukturze społecznej. Bieszczadzka populacja wilka należy do najliczniejszych w Polsce. Sierść jest czarno-brązowa, ogon puzzysty. Okres godowy przypada na koniec zimy, a do rozrodu przystępuje zwykle tylko para alfa. Od maja-czerwca w norze rodzi się od 4 do 6 młodych. Wilki są terytorialne. Wielkość terytorium zależy od dostępności pokarmu. Polują na kopytne, głównie jelenie, sarny, dziki, a także grzozie i drobne ptaki. Często żerują na padlinie.

Jego trop podobny jest do odcisku łapy dużego psa (owczarka niemieckiego), jest jednak dłuższy i węższy. Palce bardziej zwarte niż u psa. Osobniki chodzą jeden za drugim, stawiając łapy w trop swojego poprzednika.

POZNAJ ROZPIĘTOŚĆ PIŚCICH SKRZYDEŁ

POZNAJ ROZPIĘTOŚCI PTASICH SKRZYDEŁ

Aconitum buccovyniense
Tolad nishi

DENDROFON

ODGŁOSY DREWNA

Drewno to grupa roślin, do której zaliczają się największe rośliny lądowe. Drewno są roślinami wieloletnimi o zdrewniałych łodygach i zwykle bez korzeniach. Od innych roślin drzewiastych krzewów i kzewinków różni się posiadaniem łodygi głównej (stnia) rozgałęziającej się dopiero od pewnej wysokości. Liczne rozgałęzienia wraz z listowiem tworzą koronę drzewa. Dział botaniki zajmujący się drzewami to dendrologia.

W Polsce kilkadziesiąt tysięcy najstarszych i najbardziej okazałych drzew podlega ochronie prawnie jako pomniki przyrody. Drewno odgrywa dużą rolę w życiu człowieka, dostarcza mu m.in. jednego z materiałów budowlanych, jakim jest drewno, a także takich substancji jak np. żywica. Pewne części niektórych drzew i krzewów mogą być wykorzystywane w celach leczniczych: liście, owoce, ale także kora.

DLACZEGO KAŻDE DREWNO WYDAJE INNY DŹWIĘK?
Podczas wydobywania się dźwięku z danego gatunku drewna zasadnicze znaczenie ma jego budowa anatomiczna. Kłosa w danym gatunku drzewa to tym, czy rozchodzą się kłosa akustycznie jest promieniami wzdłuż czy w poprzek włókien. Na występowanie tej akustycznej wibracji mają także czynności jak np. występowanie w drewnie igłowym przewodów żylnych, temperatura, wilgotność oraz ciężkość.

CZY WISZĘLI? Tak zwane drewno rozdrobnione, z którego powstają instrumenty muzyczne, to drewno subwybitny jakości, suche i bez wad. Skłosa krzyły w czasie przyrody mały macz, równe i wąskie - o szerokości do kilku milimetrów.

Drewno także poprzekuje się w głąbiach, gdzie w chłodnym klimacie drewno schnie wolniej, skłosa są więc węższe oraz nieregularnie zima i latem.

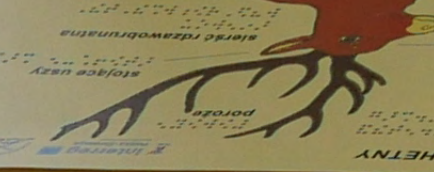

JELEN SZLACHETNY
(Cervus elaphus)
Wysokość: 1,5-2,0 m
Ciężar ciała: 150-300 kg
Długość ogona: 10-15 cm
Długość uszu: 10-15 cm
Długość rogów: 100-150 cm
Długość kopyt: 10-15 cm
Długość ogona: 10-15 cm
Długość uszu: 10-15 cm
Długość rogów: 100-150 cm
Długość kopyt: 10-15 cm

PUCHACZ
(Dipus sibiricus)
Długość ciała: 10-15 cm
Długość ogona: 10-15 cm
Długość uszu: 10-15 cm
Długość kopyt: 10-15 cm
Długość ogona: 10-15 cm
Długość uszu: 10-15 cm
Długość kopyt: 10-15 cm

PUCHARCZ
(Dipus sibiricus)
Długość ciała: 10-15 cm
Długość ogona: 10-15 cm
Długość uszu: 10-15 cm
Długość kopyt: 10-15 cm
Długość ogona: 10-15 cm
Długość uszu: 10-15 cm
Długość kopyt: 10-15 cm

Interreg
Europejski Spółdzielczy Fundusz Regionalny

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Regionalny Rozwój